

USNESENÍ

(anonymizovaný opis)

Vrchní soud v Praze projednal v neveřejném zasedání konaném dne 16. února 2023 v trestní věci [údaje o účastníkovi] obžalovaného [údaje o účastníkovi] proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 10. 1. 2023, č. j. 49 T 11/2020-2864, a rozhodl

takto:

Podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. se stížnost obžalovaného [údaje o účastníkovi] zamítá.

Odůvodnění:

1. Usnesením Městského soudu v Praze ze dne 10. 1. 2023, č. j. 49 T 11/2020-2864 (dále jen,, napadené usnesení“), bylo rozhodnuto tak, že podle § 30 odst. 1 tr. ř. per analogiam není předsedkyně senátu Mgr. Jarmila Pavlátová vyloučena z vykonávání úkonů trestního řízení v trestní věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 49 T 11/2020.

2. Proti tomuto usnesení podal v zákonné lhůtě stanovené v § 143 odst. 1 tr. ř. stížnost obžalovaný [příjmení] [jméno] [příjmení] (dále jen,, obžalovaný“ či,, stěžovatel“), v níž setrvává na názoru, že existuje zjevná a prokázaná podjatost předsedkyně senátu 49 T Městského soudu v Praze Mgr. Jarmily Pavlátové (dále jen,, předsedkyně senátu“) vůči státní zástupkyni Městského státního zastupitelství v Praze JUDr. [jméno] [příjmení] (dále jen,, státní zástupkyně“). Přičemž stěžovatel dodává, že ke splnění podmínky podjatosti postačuje i jen zjevná pochybnost.

3. Stěžovatel ve stížnosti upozorňuje, že v nahrávce není zachycen jen smích státní zástupkyně, ale dlouhý a přesvědčivý společný smích státní zástupkyně a předsedkyně senátu. Přičemž je dle názoru obžalovaného zcela zřejmé, že tento smích souvisí s procesním postupem provedení výslechu svědkyně [příjmení]. Evidentně se jednalo o výsměch vůči obhájci obžalovaného. Není dle stěžovatele akceptovatelné, že se předsedkyně senátu a státní zástupkyně předem a tajně domlouvají na tom, jaký bude procesní postup, kdy ze slova,, přehodíme“ je zjevné, že předsedkyně senátu a státní zástupkyně se cítí být na,, jedné straně“. Pakliže se předsedkyně senátu a státní zástupkyně domlouvají na procesním postupu, označují se jako,, my“, pak nelze hovořit dle stěžovatele o spravedlivém postupu. Dále stěžovatel dovozuje, že s ohledem na smích a zachycený rozhovor dohoda nevznikla až v momentu, kdy došlo k samotnému výsměchu, ale dříve. Rozporuje též, že by šlo o domluvu senátu, která by jen následně byla sdělena státní zástupkyni. Dle názoru stěžovatele je pak zcela nepodstatné, že předsedkyně senátu a státní zástupkyně následně položily svědkyni otázky, neboť předmětem námítky a stížnosti je především rozhovor, resp. domluva, která úkonu předcházela.

4. Obžalovaný též konstatuje, že z obsahu nahrávky lze usuzovat o nadstandardně přátelských poměrech předsedkyně senátu a státní zástupkyně. Přičemž lze dle jeho názoru důvodně předpokládat, že k takovým rozhovorům mezi předsedkyní senátu a státní zástupkyní mohlo docházet i opakovaně. Státní zástupkyně však nestojí u hlavního líčení nad obžalovaným a nemá více práv než on.

5. V odůvodnění stížnosti obžalovaný dále poukazuje na skutečnost, že podle § 215 odst. 2 tr. ř. může obhájce žádat, aby mu bylo umožněno provést důkaz, zejména výslech svědka nebo znalce. V daném případě však předmětnému postupu žádost obhajoby nepředcházela. Nadto, žádosti dle § 215 odst. 1 tr. ř. vyhověl předseda senátu, nikoliv senát. Není tedy zřejmé, proč by se před zahájením výslechu senát radil o postupu, jak předestírá v napadeném usnesení soud, když rozhodnutí o tomto přísluší pouze předsedovi senátu. V odůvodnění napadeného usnesení tedy dle názoru obžalovaného soud argumentuje skutečnostmi, které jsou zjevně nepravdivé. Ve vztahu k samotnému výslechu svědkyně [příjmení] pak stěžovatel namítá, že jeho důvodnost vyplývala ze

spisu. Pokud soudu prvního stupně nebylo zřejmé, proč je tento důkaz navrhován, jak je uvedeno v odůvodnění napadeného usnesení, neměl zřejmě nalézací soud přehled o obsahu spisu.

6. Vrchní soud v Praze z podnětu stížnosti obžalovaného přezkoumal podle § 147 odst. 1 tr. ř. správnost výroku napadeného usnesení, jakož i řízení, které mu předcházelo, a dospěl poté k závěru o nedůvodnosti podané stížnosti.

7. Vrchní soud považuje za potřebné v obecné úrovni poznamenat, že podle § 30 odst. 1 tr. ř. je z vykonávání úkonů trestního řízení vyloučen soudce, u něhož lze mít pochybnosti, že pro poměr k projednávané věci nebo k osobám, jichž se úkon přímo dotýká, k jejich obhájcům, zákonným zástupcům, opatrovníkům a zmocněncům, nebo pro poměr k jinému orgánu činnému v trestním řízení nemůže nestranně rozhodovat. Úkony, které byly učiněny vyloučenými osobami, nemohou být podkladem pro rozhodnutí v trestním řízení.

8. Podle § 30 odst. 2 tr. ř. je dále vyloučen z vykonávání úkonů trestního řízení soudce, jestliže byl v projednávané věci činný jako státní zástupce, policejní orgán, společenský zástupce, obhájce nebo jako zmocněnec zúčastněné osoby nebo poškozeného. Po podání obžaloby nebo návrhu na schválení dohody o vině a trestu je vyloučen z vykonávání úkonů trestního řízení soudce, který v projednávané věci v přípravném řízení nařídil domovní prohlídku nebo prohlídku jiných prostor a pozemků, vydal příkaz k zadržení nebo příkaz k zatčení nebo rozhodoval o vazbě osoby, na níž byla poté podána obžaloba nebo s níž byla sjednána dohoda o vině a trestu.

9. Podle § 30 odst. 3 tr. ř. z rozhodování u soudu vyššího stupně je kromě toho vyloučen soudce, který se zúčastnil rozhodování u soudu nižšího stupně a naopak.

10. Z podané stížnosti je zcela zřejmé, že obžalovaný shledává podjatost předsedkyně senátu v důvodech uvedených v ustanovení § 30 odst. 1 tr. ř., konkrétně pak v poměru k jinému orgánu trestního řízení – státní zástupkyni. Tímto se tedy vrchní soud předně zabýval, přičemž při svém přezkumu zohlednil i všechny další důvody vyjmenované v ustanovení § 30 odst. 1 tr. ř..

11. Úvodem je pak nutno konstatovat, že čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod vyžadují, aby byl soud nestranný nejen z hlediska osobního přesvědčení soudců, kteří věc rozhodují (subjektivní hledisko), nýbrž i z hlediska toho, zda osoba soudce nabízí dostatečné záruky vyloučení všech důvodných pochybností v tomto směru (objektivní hledisko). Nestrannost soudce se tedy posuzuje ve dvou krocích, a to prostřednictvím tzv. subjektivního a objektivního testu nestrannosti. Subjektivním testem se zjišťuje, jaké je osobní přesvědčení nebo zájem soudce v daném případě, tedy jde o subjektivní kategorii vyjadřující vnitřní psychický vztah soudce k projednávané věci v širším smyslu, přičemž se tato subjektivní nestrannost presumuje. Vzhledem k tomu, že je v zásadě velmi obtížné posoudit a prokázat vnitřní přesvědčení soudce, nastupuje ve většině případů test objektivní. Jím se zkoumají okolnosti, které by mohly vzbuzovat opodstatněné obavy o podjatosti soudce. Základním východiskem pro posouzení podjatosti soudce v konkrétní věci je tedy existence možných důvodů pro zaujatost či vztah k předmětu řízení nebo stranám řízení, které by mohly (avšak reálně nemusí) způsobit nedostatek nestrannosti.

12. Vrchní soud posuzoval stížnost v intencích uvedeného testu, přičemž však neshledal důvod pro vyslovení podjatosti předsedkyně senátu.

13. Předně je nutné zdůraznit, že zvuková nahrávka hlavního líčení ze dne 23. 2. 2021, resp. její zde projednávaná část, má celkově jen několik málo sekund. Nejde o záznam nijak určitý, z něž by bylo možné dovodit jednoznačné závěry o pronesených větách tak, jak to činí stěžovatel. Nelze přisvědčit například tvrzení obžalovaného, že ze zvukové nahrávky jednoznačně vyplývá, že,, přehodíme“ značí jednotný postup předsedkyně senátu a státní zástupkyně. Obdobná situace je i u tvrzení, že k dohodě o procesním postupu mezi předsedkyní senátu a státní zástupkyní muselo dojít již předem či, že k takovým rozhovorům docházelo opakovaně. Uvedená tvrzení jsou čistě spekulativní a nebyla ničím podložena.

14. Jednoznačně seznatelné ze zvukové nahrávky je toliko, že v jednací síni je pár vteřin před vstupem obhájce a obžalovaného již přítomna státní zástupkyně, přičemž předsedkyně senátu pronáší onu klíčovou větu, „Přehodíme ho na Kříženeckýho“. Z tohoto lze učinit jen takový závěr, že předsedkyně senátu zmiňuje v bezprostředním okamžiku před zahájení hlavního líčení svůj záměr o procesním postupu v jednací síni, kde se ještě nenachází obě strany a hlavní líčení nebylo řádně po přestávce zahájeno. Tento postup nelze považovat za správný, s ohledem na způsob a zachycené reakce, jej lze označit i za krajně neprofesionální. A to jak ze strany předsedkyně senátu, tak ze strany státní zástupkyně. Vrchní soud však nemůže přisvědčit stěžovateli, že by prezentovaná situace zachycená na zvukovém záznamu vyvolávala pochybnost o nestrannosti předsedkyně senátu z důvodu jejího poměru k dozorující státní zástupkyni, neboť neshledal existenci žádných okolností pro zaujatost či vztah k stranám řízení, které by mohly takový nedostatek nestrannosti způsobit. Je sice pravdou, že při hodnocení otázky nestrannosti postačí i jen zjevná podjatost, resp. naplnění kritérií objektivního testu nestrannosti. Nicméně, vrchní soud je toho názoru, že zachycené věty v úvodu zvukové nahrávky z hlavního líčení nemohou vzbuzovat ani opodstatněné obavy o podjatosti předsedkyně senátu.

15. K výše uvedenému pak vrchní soud dodává, že zcela odmítá námitku obžalovaného stran nadstandardně přátelského vztahu předsedkyně senátu a státní zástupkyně, neboť k tomuto nebyly zjištěny ani stěžovatelem doloženy žádné důkazy. Jak je uvedeno v napadeném usnesení, předsedkyně senátu nemá se státní zástupkyní jiný, než pracovní vztah. Nadstandardnost vztahu pak nelze shledat ani ze samotné zvukové nahrávky. Společný smích a debata před zahájením hlavního líčení není zcela vhodným chováním, nicméně o přátelském charakteru jejich vztahu nenasvědčuje. Už vůbec pak na základě zvukové nahrávky nelze usuzovat na poměr tak nadstandardně přátelský, že by mohl ovlivnit nestranné rozhodování předsedkyně senátu. Je fakt, že kolegiální vztahy mezi soudci a státními zástupci z důvodu častého setkávání se při práci vznikají, nicméně bez dalšího nemohou opodstatnit vyloučení daného soudce z rozhodování jemu dle zákona přidělené trestní věci. Je nezbytnou součástí profesionality soudce, aby byl schopen nestranně rozhodovat i ve věcech, v nichž vystupují osoby, se kterými dlouhodobě spolupracuje při výkonu své profese (srov. přiměřeně např. usnesení Nejvyššího soudu z 29. 8. 2001, sp. zn. 7 Tz 178/2001)

16. Ze záznamu není ani zřejmé, že by množné číslo („přehodíme...“) mělo naznačovat stěžovatelem tvrzenou společnou dohodu o procesním postupu. Stejně tak lze z uvedené věty dovodit, že jím je míněn zamýšlený postup soudu, který v dané věci rozhodoval v senátu. Dle obžalovaného svědčí o tom, že formulace „přehodíme“ reflektuje dohodu mezi předsedkyní senátu a státní zástupkyní, i samotné užití postupu dle § 215 odst. 2 tr. ř., neboť o tomto rozhoduje předseda senátu, nikoliv senát. Proto užití výrazu „přehodíme“ muselo být dle stěžovatele odůvodněno odkazem na zapojení státní zástupkyně. Stížnostní soud však neshledal žádný podklad pro tento závěr, jde jen o domněnku obžalovaného. Jak již bylo uvedeno výše, užití množného čísla mohlo být stejně tak odůvodněno skutečností, že soud prvního stupně zasedal v senátu. I přesto, že zákon u některých rozhodnutí předpokládá rozhodnutí toliko předsedou senátu, je zcela pochopitelná tendence předsedkyně senátu v běžné mluvě užít množné číslo.

17. Ohledně dalších námitek ve vztahu k procesnímu postupu dle § 215 odst. 2 tr. ř. lze přisvědčit obžalovanému, že předseda senátu může umožnit provést výslech svědka dle tohoto ustanovení v případě, že o něj požádá státní zástupce, obhájce či jiná strana řízení. V projednávané věci tento postup nebyl dodržen, neboť obhájce o výslech svědkyně [příjmení] nepožádal. Je však nutné podotknout, že obhájce po výzvě soudu k provedení výslechu svědkyně nenamítl, že k předmětnému postupu nebyly splněny zákonné podmínky, ani se proti němu nijak neohradil. Naopak, výslech bez jakéhokoliv protestu provedl. Následné otázky na svědkyni ze strany předsedkyně senátu jasně dokládají, že předsedkyně senátu výpovědi svědkyně věnovala pozornost, aktivně se jí zabývala, přemýšlela o ní. Uvedené procesní pochybení nejen, že nezpochybňuje

nestrannost předsedkyně senátu, ale není ani takové intenzity, aby jej bylo možno označit za vážnou vadu řízení.

18. Vrchní soud tak uzavírá, že samotný výklad zvukového záznamu hlavního líčení stěžovatelem je značně subjektivní a při objektivním posouzení celé věci jej nelze potvrdit. Jak již bylo rozvedeno výše, lze v postupu předsedkyně senátu shledat vadu při aplikaci ustanovení § 215 odst. 1 tr. ř., nicméně podjatost soudce nelze zakládat pouze na nedostacích v jeho procesním postupu (srov. NS 7 Tdo 1455/2016 ze dne dne 25. 1. 2017). Vrchní soud v Praze zhodnotil všechny okolnosti projednávané věci včetně klíčového záznamu hlavního líčení, shledal, že organizace osob v jednací síni v přestávce mezi hlavním líčením nebyla zvládnuta na profesionální úrovni a že předsedkyně senátu procesně pochybila ohledně postupu podle § 215 odst. 1 tr. ř., avšak naopak neshledal skutečnosti, jež by odůvodnily pochybnost o nestrannosti předsedkyně senátu při rozhodování o trestní věci obžalovaného. I z ostatního průběhu hlavního líčení a samotného rozhodnutí ve věci je zřejmé, že nedostatek nestrannosti nelze předsedkyni senátu vytknout, a to ani jak z důvodu vztahu k dozorující státní zástupkyni, tak z dalších důvodů vypočtených v ustanovení § 30 odst. 1 tr. ř.

19. S ohledem na uvedené tak dospěl Vrchní sodu v Praze k závěru o nedůvodnosti podané stížnosti a v souladu s § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. stížnost obžalovaného zamítl.

Poučení:

Proti tomuto usnesení není stížnost přípustná.

Praha 16. února 2023

JUDr. Kateřina Jonáková Ph.D.
předsedkyně senátu